

LINGUO INTERNACIONA IDO

La Kristo dil Andi

Yen pagino de historio, quan la koluziono kanibala del guvernari e del eklezio sorgoze celas

En la yaro 1899, la kriminoza direktanti dil Republiko Arjentinia e di Chili, pro questione di frontiero, proximigabis minaco di milito.

L'episkopo Arjentiniana Benavente, predikante la semana santo en Buenos Aires, exhortis sua fideli restar surda al advoki sangamanta por askoltar nur la voco di Kristo:

"Vi Amez Vi Reciproke"

La tota klerikaro Arjentiniana sequis l'exemplo di lua prelado. Ma l'episkopo Benavente ne kontentesabis predikar a sua sorgati: Il advokabis al klerikaro Chiliana, e l'episkopo Java respondis per kampanio identa.

La movado populara esis tala, ke la sharki dil du landi koaktesis signatar kontrato di paco di qua la konsequaji esis la diminuto dil du armei, la transformo dil milito-navi a kargo-navi, e l'establiso di fervoyo komunikiganta la du chefurbi.

Kronizante ca edificio di paco, statuo giganta de Kristo benedikanta facesis del bronzo del kanoni; soldati del du landi hisis olca adsur la maxim alta kresto dil Andi ed, en la granito dil soklo, grabesis la sequanta enskriburo:

"Ica montari krulos e falos aden polvo ante ke la habitanti di Chili e di Arjentinia oblivios la juri solena quin li kambiis an la pedi di Kristo."

La konduto kristana di ta sacerdoti katolika, blamas stranje la sacerdoti-soldachi di 1914, blasfemeri en la servo dil odio sangamanta, distributisti dil kordio-santa de Paray-le-Monial, sacerdoti-soldati e kapitani qui, kon arogo nekoncianta, portas ankore la kruco-pro-milito e la rubando sangokolora.

(Trad. da H. Kelso)

KOMENTARIO

Camille Flammarion, qua esis ne nur astronomo ma anke statistikero konocata, konkluzis ke de pos la Paraonikala tempi til nun, la civila, religiala ed internaciona militi, sakrifikis dum singla yarcento, quaradek milioni de individui, to esas, un homal vivo dum singla minuto. Pluse, lu kalkulis ke la 1200 milioni di homi ocidita tal maniere dum la tri mil yari, varsis dek e ok milioni de metrokubi di sango. Lia eskeleti surpozita unope l'altri, formus kolumno de 500.700 milii di alteso, kin foye la disto inter la tero e la luno; rozario facita kun la kranii povus encirkligar six foye la tero. Pluse, la lirika astronomo pruvia, ke la sakrifiki dil lasta Europala milito, nur dum monato, esis plu multe kam la steli perceptible per simpla vido dum splendida cielo serena.

(Trad. da G. Genina)

PENSI

L'autoro responsanta di ula milito ne esas tam multe la milit-deklaranto kam ilta qua produktas ol neevitebla.

Montesquieu

Ocidar un homo esas krimino ma quon esas asasinar un naciono?

Michelet

La Paco esas la fruto dil Yusteso.

Esais

Naciono qua ne praktikas la Yusteso esas bando di briganti.

Hyponne

La guvernio esis en omna evi ed en omna landi la enemiko maxim ardoranta e la plu mortiva dil libereso.

G. C. Clemens

Nia patrio esas la tota mondo e nia lego la Libereso.

Pietro Gori